

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
EVGENI TANCHEV
esitatud 3. juunil 2021¹

Kohtuasi C-825/19

Beeren-, Wild-, Feinfrucht GmbH
versus
Hauptzollamt Erfurt

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Thüringer Finanzgericht (Tüüringi maksukohus, Saksamaa))

(Eelotsusetaotlus – Tolliliit – Määrus (EL) nr 952/2013 – Lõppkasutusprotseduur –
Tagasiulatuva mõjuga jätkuluba – Ajaline kohaldamisala – Tingimused)

1. Käesolev eelotsusetaotlus puudutab kahte eraldiseisvat küsimust. Need käsitlevad esiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määruse (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik² (edaspidi „liidu tolliseadustik“), artikli 211 ajalist kohaldamisala ja teiseks komisjoni 2. juuli 1993. aasta määruse (EMÜ) nr 2454/93, millega kehtestatakse rakendussätted nõukogu määrusele (EMÜ) nr 2913/92³ (edaspidi „ühenduse tolliseadustiku rakendusmäärus“), artikli 294 lõike 2 tõlgendamist juhul, kui leitakse, et määruse nr 952/2013 artikkel 211 ei ole *ratione temporis* kohaldatav.

2. Thüringer Finanzgericht (Tüüringi maksukohus, Saksamaa) (edaspidi „eelotsusetaotluse esitanud kohus“) on esitanud Euroopa Kohtule neli eraldi küsimust, millest kolm esimest puudutavad liidu tolliseadustiku artikli 211 ajalist kohaldamisala ja viimane ühenduse tolliseadustiku rakendusmääruse artikli 294 lõike 2 tõlgendamist. Vastavalt Euroopa Kohtu nõudele piirdun käesolevas ettepanekus kolme esimese küsimuse analüüsimisega.

¹ Algkeel: inglise.

² ELT 2013, L 269, lk 1.

³ EÜT 1993, L 253, lk 1; ELT eriväljaanne 02/06, lk 3.

I. Õiguslik raamistik

A. Liidu õigusnormid

1. Määrus nr 952/2013

3. Liidu tolliseadustiku artiklis 211 „Loa andmine“ on sätestatud:

„1. Tolli luba nõutakse:

(a) [...] lõppkasutusprotseduuri kasutamiseks;

(b) [...]

Tingimused, mille korral on lubatud ühe või mitme esimeses lõigus osutatud protseduuri kasutamine [...], esitatakse loas.

2. Toll annab tagasiulatuva mõjuga loa, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

a) on tõestatud majandusliku vajaduse olemasolu;

b) taotlus ei ole seotud pettusekatsega;

c) taotleja on tõestanud raamatupidamisdokumentide või arvestuskannete põhjal, et:

i) kõik protseduuri nõuded on täidetud;

ii) kaupa saab vajaduse korral asjaomase ajavahemiku jooksul identifitseerida;

iii) selliste raamatupidamisdokumentide või arvestuskannete põhjal on võimalik protseduuri kontrollida;

d) kõiki kauba olukorra reguleerimiseks vajalikke formaalsusi on võimalik täita, sealhulgas vajaduse korral asjaomaseid tollideklaratsioone kehtetuks tunnistada;

e) taotlejale ei ole antud tagasiulatuva mõjuga luba kolme aasta jooksul alates taotluse vastuvõtmise kuupäevast;

f) majanduslike tingimuste kontroll ei ole vajalik, välja arvatud juhul, kui taotlus esitatakse loa uuendamiseks sama liiki toiminguga ja kauba jaoks;

g) taotlus ei ole seotud ladustamiskohtade pidamisega kauba tolliladustamiseks;

h) kui taotlus käsitleb loa uuendamist sama liiki toiminguga ja kauba jaoks, esitatakse taotlus kolme aasta jooksul pärast algse loa kehtivuse lõppemist.

Toll võib anda tagasiulatuva mõjuga loa ka siis, kui tolliprotseduurile suunatud kaup ei ole sellise loa taotluse aktsepteerimise ajal enam kättesaadav.

[...]“.

4. Liidu tolliseadustiku⁴ artiklis 288 „Kohaldamine“ on sätestatud:

„1. Artikleid [artiklite loetelu, milles ei ole artiklit 211] kohaldatakse alates 30. oktoobrist 2013.

2. Muid artikleid, kui lõikes 1 osutatud artiklid, kohaldatakse alates 1. maist 2016.“

2. Delegeeritud määrus (EL) 2015/2446

5. Delegeeritud määruse (EL) 2015/2446⁵ artiklis 172 „Tagasiulatuv mõju“ on sätestatud:

„1. Kui toll annab välja tagasiulatuva mõjuga loa kooskõlas tolliseadustiku artikli 211 lõikega 2, hakkab luba kõige varem kehtima taotluse aktsepteerimise kuupäeval.

[...]

3. Kui taotluse sisuks on loa uuendamine sama liiki toiminguga ja kauba jaoks, võib tagasiulatuva mõjuga loa anda alates algse loa kehtivusaja lõppemise kuupäevast.

[...]“.

6. Delegeeritud määruse 2015/2446 artiklis 256 on öeldud:

„[...]

[Käesolevat määrust] kohaldatakse alates 1. maist 2016.

[...]“.

II. Asjaolud, menetlus ja eelotsuse küsimused

7. Beeren-, Wild-, Feinfrucht GmbH (edaspidi „BWF“) impordib, töötleb ja müüb seeni, mida säilitatakse soolvees. Kuni 31. detsembrini 2012 oli BWFil kehtiv luba selliste seente importimiseks kolmandatest riikidest ja nende vabasse ringlusesse suunamiseks erikasutuseks. BWF kasutas nimetatud luba enne selle lõppemist korduvalt. Äriühing ei taotlenud loa pikendamist. Eelotsusetaotluse kohaselt oli selle tegematajätmise põhjuseks „teadmatus“. BWF jätkas pärast 31. detsembrit 2012 seente importimist kolmandatest riikidest vabasse ringlusse lubamiseks ilma selleks sooduskohtlemist taotlemata. BWF maksis sellega seotud tollimaksu, mille kulu ta ei saanud oma klientidele edasi kanda.

⁴ Muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määruse (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT 2013, L 287, lk 90), parandusega.

⁵ Komisjoni 28. juuli 2015. aasta delegeeritud määrus (EL) 2015/2446, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 952/2013 seoses liidu tolliseadustiku teatavaid sätteid täpsustavate üksikasjalike eeskirjadega (ELT 2015, L 343, lk 1) (edaspidi „delegeeritud määrus“).

8. Lõppenud luba avastati äriühingu auditi käigus. 9. jaanuaril 2015 taotles BWF esialgse loa pikendamist (edaspidi „jätkuluba“). Hauptzollamt Erfurt (Erfurti tolliamet, Saksamaa; edaspidi „tolliamet“) andis 14. jaanuaril 2015 jätkuluba tagasiulatavalt alates 9. jaanuarist 2015 (s.t taotluse esitamise kuupäevast), kuid keeldus andmast luba tagasiulatavalt eelmise loa lõppemise kuupäevast (seega alates 1. jaanuarist 2013).

9. Viidates oma majanduslikult pingelisele olukorrale käimasoleva saneerimise tõttu, taotles BWF veel kord tagasiulatava mõjuga luba alates 1. jaanuarist 2013. Tolliamet jättis 13. mai 2015. aasta otsusega selle taotluse rahuldamata, sest ta leidis, et ühenduse tolliseadustiku rakendusmääruse artikli 294 lõikes 2 ja/või ühenduse tolliseadustiku rakendusmääruse artikli 294 lõikes 3 ette nähtud tagasiulatava mõjuga loa andmise tingimused ei olnud täidetud.

10. BWF esitas selle otsuse peale vaide. Tolliamet jättis 6. aprilli 2016. aasta otsusega selle vaide rahuldamata ja 3. mail 2016 esitas BWF selle otsuse peale kaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule.

11. Selles kaebuses väitis BWF, et tagasiulatava mõjuga loa andmist peaks reguleerima liidu tolliseadustiku artikkel 211, mitte ühenduse tolliseadustiku rakendusmääruse artikkel 294, kuivõrd esimest kui menetlusnormi tuleks pooleliolevas kohtuasjas kohaldada tagasiulatavalt.

12. Tolliamet tegi 21. märtsil 2019, seega ajal, mil põhikohtuasjas oli menetlus pooleli, ühenduse tolliseadustiku rakendusmääruse artikli 294 alusel uue otsuse, mis asendas 13. mai 2015. aasta otsuse (6. aprilli 2016. aasta vaideotsuse kujul) ja jättis BWFi taotluse pikendada jätkuluba tagasiulatavat mõju 1. jaanuarini 2013 taas kord rahuldamata. See otsus tugines võrreldes varasema otsusega teistsugustele põhjendustele. See hilisem, 21. märtsi 2019. aasta otsus on eelotsusetaotluse esitanud kohtus toimuva menetluse esemeks.

13. Neil asjaoludel otsustas eelotsusetaotluse esitanud kohus menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määruse (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT 2013, L 269, lk 1; edaspidi „liidu tolliseadustik“), artikli 211 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et seda kohaldatakse ainult sellisele taotlusele, mille puhul algaks tagasiulatava mõjuga loa kehtivusaeg 1. maist 2016?
2. Kui esimesele küsimusele vastatakse eitavalt, siis kas liidu tolliseadustiku artiklit 211 kohaldatakse tagasiulatava mõjuga loa taotlusele, mille puhul loa kehtivusaeg on alanud enne 1. maid 2016, ainult siis, kui tagasiulatava mõjuga luba taotleti enne uue regulatsiooni jõustumist, kuid toll lükkas sellise taotluse esimest korda tagasi pärast 1. maid 2016?
3. Kui teisele küsimusele vastatakse eitavalt, siis kas liidu tolliseadustiku artiklit 211 kohaldatakse tagasiulatava mõjuga loa taotlusele, mille puhul oleks loa kehtivusaeg alanud enne 1. maid 2016, ka juhul, kui toll lükkas sellise taotluse tagasi juba enne 1. maid 2016 ja ka pärast seda (teistsuguse põhjendusega)?
4. Kui esimesele ja teisele küsimusele vastatakse jaatavalt ning vastus kolmandale küsimusele on eitav, siis kas komisjoni 2. juuli 1993. aasta määruse (EMÜ) nr 2454/93, millega kehtestatakse rakendussätted nõukogu määrusele (EMÜ) nr 2913/92, (EÜT 1993, L 253, lk 1; ELT eriväljaanne, lk 02/06, lk 3) artikli 294 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et

- a) loa võis anda tagasiulatava mõjuga alates kuupäevast, mil eelmine luba muutus kehtetuks, maksimaalselt üheks aastaks enne taotluse esitamise kuupäeva, nagu on ette nähtud selle artikli lõikes 3, ja
- b) kas selle artikli lõike 3 kohaselt peab majanduslik vajadus olema tõendatud ning pettus või hooletus välistatud ka siis, kui tegemist on lõikes 2 sätestatud jätkuloaga?“

14. Kirjalikud seisukohad esitasid BWF ja Euroopa Komisjon. Kohtuistungit ei taotletud ja seda ei toimunud.

III. Analüüs

A. Sissejuhatavad märkused

15. Kolme esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt juhiseid liidu tolliseadustiku artikli 211 lõike 2 ajalise kohaldamisala kohta ja eelkõige selle kohta, kas see säte võib olla *ratione temporis* kohaldatav sellisele olukorrale, nagu on käsitlusel põhikohtuasjas.

16. Nagu Euroopa Kohus on korduvalt leidnud, on uus õigusnorm kohaldatav alates selle õigusakti jõustumisest, milles norm sisaldub, ja seda ei kohaldata varasema õigusakti kehtivusajal tekkinud ja lõplikult väljakujunenud õiguslikele olukordadele; õigusnormi kohaldatakse nende olukordade tulevikus tekkivate tagajärgede suhtes ja ka uute õiguslike olukordade suhtes.⁶

17. Eelkõige kohaldatakse väljakujunenud kohtupraktika kohaselt menetlusnorme üldiselt kõikide nende jõustumise hetkel pooleliolevate vaidluste suhtes, samas kui materiaalõigusnorme tõlgendatakse üldjuhul nii, et neid põhimõtteliselt ei kohaldata enne nende jõustumist tekkinud olukordade suhtes, välja arvatud juhul, kui nende sõnastusest, eesmärkidest või ülesehitusest ilmneb selgelt, et selline mõju tuleb neile omistada.⁷

18. Seetõttu analüüsin kõigepealt küsimust, kas liidu tolliseadustiku artikli 211 lõiget 2 tuleb pidada materiaalõigus- või menetlusnormiks. Kuivõrd ma jõuan järelduseni, et liidu tolliseadustiku artikli 211 lõige 2 on materiaalõigusnorm, analüüsin seejärel küsimust, kas selle sätte tingimustest, eesmärkidest või ülesehitusest tuleneb, et seda tuleks sellegipoolest kohaldada tagasiulatavalt.

⁶ 26. märtsi 2015. aasta kohtuotsus komisjon vs. Moravia Gas Storage (C-596/13 P, EU:C:2015:203, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika).

⁷ 12. novembri 1981. aasta kohtuotsus Meridionale Industria Salumi jt (212/80–217/80, EU:C:1981:270, punkt 9), 23. veebruari 2006. aasta kohtuotsus Molenbergnatie (C-201/04, EU:C:2006:136, punkt 31), 11. detsembri 2008. aasta kohtuotsus komisjon vs. Freistaat Sachsen (C-334/07 P, EU:C:2008:709, punkt 44) ja 26. märtsi 2015. aasta kohtuotsus komisjon vs. Moravia Gas Storage (C-596/13 P, EU:C:2015:203, punkt 33). Kohtuotsuse Meridionale Industria Salumi jt punktides 11 ja 12 leidis Euroopa Kohus lisaks, et määruse menetlus- ja materiaalõigusnormidel, mis moodustavad jagamatu terviku ja mida ei saa üksteisest eraldi käsitleda, ei saa olla tagasiulatavat mõju, „välja arvatud juhul, kui piisavalt selge teave viib sellise järelduseni“.

B. Kas liidu tolliseadustiku artikli 211 lõige 2 on materiaalõigus- või menetlusnorm?

19. Eelotsusetaotluse esitanud kohus väidab oma eelotsusetaotluses, et tema hinnangul on liidu tolliseadustiku artikkel 211 põhimõtteliselt menetlusnorm. Selle seisukoha põhjendamiseks viitab eelotsusetaotluse esitanud kohus selle sätte asukohale liidu tolliseadustiku struktuuris ja selle sätte põhisisule. Põhikohtuasja kaebaja väidab oma seisukohtades samuti, et määruse nr 952/13 artiklit 211 tuleks käsitada menetlusnormina.

20. Ma ei nõustu sellega.

1. Liidu tolliseadustiku artikli 211 lõike 2 sisu

21. Kuigi Euroopa Kohus ei ole veel analüüsinud, kas liidu tolliseadustiku artikli 211 lõiget 2 tuleks käsitada materiaalõigus- või menetlusnormina või kas sellel normil peaks olema tagasiulatuv mõju, on Euroopa Kohus sellegipoolest mitmes kohtuasjas analüüsinud materiaalõigus- ja menetlusnormide eristamist tolliõiguse valdkonnas. Euroopa Kohus on üldiselt leidnud, et normid, mis määravad kindlaks tollivõla olemasolu (või suuruse), on „materiaalõigusnormid“, millele üldjuhul tagasiulatuvat mõju anda ei saa.

22. Euroopa Kohus leidis 23. veebruari 2006. aasta kohtuotsuses Molenbergntie (C-201/04, EU:C:2006:136) ja 8. septembri 2005. aasta kohtuotsuses Beemsterboer Coldstore Services (C-293/04, EU:C:2006:162) vastavalt, et õigusnormid, millega reguleeritakse tollivõlga ennast, ja õigusnormid, millega reguleeritakse tingimusi, mille puhul vastutav isik ei ole kohustatud tollivormistujärgselt sissenõutavat imporditollimaksu tasuma, on materiaalõigusnormid.

23. Nii asus Euroopa Kohus kohtuasjas Molenbergntie seisukohale, et määruse (EMÜ) nr 2913/92⁸ artikli 221 lõigetega 1 ja 2, mis puudutavad „tollimaksu summa“ teatamist võlgnikule, kehtestati puhtalt menetlusliku iseloomuga normid.⁹ Need normid ei reguleerinud tollivõla olemasolu.

24. Seevastu leidis Euroopa Kohus samas kohtuasjas, et ühenduse tolliseadustiku artikli 221 lõige 3 „reguleerib ka tollivõlga ennast“.¹⁰ Selles lõikes oli ette nähtud, et „võlgnikule ei [peaks teatama] tollimaksu summat“ pärast seda, kui tollivõla tekkimise kuupäevast on möödunud kolm aastat. Kuna Euroopa Kohtu hinnangul oli tollivõlg tähtaja möödumise tõttu „aegunud ja seetõttu lakanud olemast“, järeldas Euroopa Kohus, et seda eeskirja kehtestav säte on materiaalõigusnorm.¹¹ Seepärast ei saa ühenduse tolliseadustiku artikli 221 lõiget 3 kohaldada tollivõla suhtes, mis tekkis enne 1. jaanuari 1994, mil see säte jõustus.¹²

25. Kohtuotsuses Beemsterboer Coldstore Services leidis Euroopa Kohus, et ühenduse tolliseadustiku artikli 220 lõike 2 punkt b sätestab materiaalõigusnormi, „niivõrd kui [see] reguleerib tingimusi, millal vastutav isik ei ole kohustatud tolli eksimuse tõttu

⁸ Nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määrus (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT 1992, L 302, lk 1; ELT eriväljaanne 02/04, lk 307; edaspidi „ühenduse tolliseadustik“).

⁹ Euroopa Kohtu 23. veebruari 2006. aasta kohtuotsus Molenbergntie (C-201/04, EU:C:2006:136, punkt 36).

¹⁰ *Idem*, punkt 39.

¹¹ *Idem*, punkt 41.

¹² *Idem*, punkt 42. Kriitilise hinnangu Euroopa Kohtu arutluskäigu suhtes kohtuasjas Molenbergntie annab kohtujurist Sharpston oma ettepanekus liidetud kohtuasjades Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb (C-278/07–C-280/07, EU:C:2008:521, punktid 31 ja 32). Kohtujurist Sharpstoni ettepanekus sisalduv kriitika puudutas aga seda, kas aegumistähtaja möödumine muudab tollivõla tõepoolest olematuks (nagu Euroopa Kohus leidis kohtuotsuses Molenbergntie), ja seega seda, kas aegumistähtaeg reguleerib tegelikult ka tollivõlga ennast. Selles ei seatud kahtluse alla seda, et tollivõlga reguleerivat normi tuleks pidada materiaalõigusnormiks.

tollivormistusjärgselt sissenõutavat imporditollimaksu tasuma“.¹³ Kohtujurist Kokott'i sõnul on see säte materiaalõigusliku olemusega, sest selle „ülesanne [on] selgitada, kas võlgnikul lasub veel seaduse alusel tasumisele kuuluva tollimaksu (tagantjärele) tasumise kohustus“.¹⁴

26. Kohtuasjas Mitsui & Co. Deutschland (C-256/07, EU:C:2009:167) hoidus Euroopa Kohus nimetamast sätet, millega sätestati teatud hinnakorrigeerimiste 12-kuuline aegumisperiood, sõnaselgelt materiaaõiguskorrekture (vastandina menetlusnormile). Selle asemel välistas Euroopa Kohus asjasse puutuva normi tagasiulatava kohaldamise, tuginedes sellele, et selliste korrigeerimiste suhtes uue, lühema aegumistähtaja kohaldamine „kahjustaks õiguspärasust“¹⁵. Kohtujurist Mazák aga leidis oma ettepanekus selles kohtuasjas sõnaselgelt, et asjasse puutuva normi materiaaõiguslik laad tuleneb asjaolust, et see „määratle[b] tehinguväärtuse korrigeerimise õiguse kohaldamise tingimused“.¹⁶ Lisan, et see väärtus omakorda määrab tollivõla suuruse.

27. Vahetegemine, mis tugineb sellele, kas asjasse puutuvate normidega tehakse kindlaks tollivõla olemasolu või suurus, on vägagi mõistlik. Nagu komisjon oma seisukohtades välja toob, ei saa samal ajal ja samadel faktilistel asjaoludel imporditud identse kauba tollimaksu nõudmine või sellest vabastamine sõltuda haldus- või kohtumenetluse kestusest. Samal ajal aset leidnud sama asjaolude kogum peaks andma aluse samaks tollivõlaks ja seda tuleks kohelda samade materiaaõiguskorrekture kohaselt.

28. Kui seda loogikat kohaldada eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimuste suhtes, siis leian, et liidu tolliseadustiku artikli 211 lõige 2 on materiaaõiguskorrektur.

29. Liidu tolliseadustiku artikli 211 lõike 2 ingliskeelses versioonis¹⁷ on öeldud, et „toll annab tagasiulatava mõjuga loa“ (*the customs authorities shall grant an authorisation with retroactive effect*), kui on täidetud kõik loetelus esitatud konkreetset tingimused. Kuna puudus luba, mis hõlmas asjasse puutuva kauba importi BWF poolt ajavahemikul 1. jaanuarist 2013 kuni 8. jaanuarini 2015, tuli selle kauba importimisel tasuda tollimaksu.

30. Kui aga BWFle antakse tagasiulatava mõjuga luba kas liidu tolliseadustiku artikli 211 lõike 2 alusel või ühenduse tolliseadustiku rakendusmääruse artikli 294 alusel, kohaldub lõppkasutuse erand ja BWF saab taotleda tasuta tollimaksu tagasimaksmist.

31. Kõigi liidu tolliseadustiku artiklis 211 loetletud tingimuste täitmine ei ole mitte üksnes tagasiulatava mõjuga loa andmise tingimus, vaid – kui jätta korra kõrva liidu tolliseadustiku artikli 211 lõike 2 prantsuskeelne versioon – see kohustab tolli taotluse korral sellist luba andma. See luba omakorda määrab kindlaks tollivõla olemasolu asjasse puutuva kauba eest.

32. Vastavalt käesoleva ettepaneku punktides 22–26 viidatud kohtupraktikale leian, et liidu tolliseadustiku artikli 211 lõiget 2 tuleb pidada materiaaõiguskorrekture.

¹³ 9. märtsi 2006. aasta kohtuotsus *Beemsterboer Coldstore Services* (C-293/04, EU:C:2006:162, punkt 20).

¹⁴ Kohtujurist Kokott'i ettepanek kohtuasjas *Beemsterboer Coldstore Services* (C-293/04, EU:C:2005:527, punkt 24).

¹⁵ 19. märtsi 2009. aasta kohtuotsus *Mitsui & Co. Deutschland* (C-256/07, EU:C:2009:167, punkt 36).

¹⁶ Nimetatud ettepaneku punkt 47.

¹⁷ Juhin tähelepanu, et prantsuskeelne versioon erineb oma tähenduse poolest ingliskeelsest versioonist: „*Les autorités douanières peuvent accorder une autorisation avec effet rétroactif [...]*“ (kohtujuristi rõhuasetus). Bulgaaria-, taani-, saksa-, itaalia-, poola-, slovaki- ja rootsikeelne versioon näivad kõik olevat kooskõlas ingliskeelse versiooniga. See erinevus ei ole käesoleva ettepaneku analüüsi jaoks määrav.

33. Liidu tolliseadustiku artikli 211 lõike 2 punktides a–h loetletud üksikute tingimuste analüüsimine kinnitab seda seisukohta veelgi.

34. Punkti a kohaselt on nõutav „majandusliku vajaduse olemasolu“ ja punkti b kohaselt ei tohi taotlus olla seotud pettusekatsega. Ei majandusliku vajaduse olemasolu ega pettusekatse puudumine ei ole seotud menetlusküsimustega; need on pigem sisulised nõuded, mis peavad olema täidetud selleks, et saada tagasiulatava mõjuga luba. Kuigi punktis a nõutakse „tõendatud“ majandusliku vajaduse olemasolu, ei käsitleta selles sellekohaste tõendite esitamise seotud menetlusküsimusi.

35. Punkt c kohustab taotlejat raamatupidamisdokumentide või arvestuskannete põhjal tõendama, et kõik protseduuri nõuded on täidetud, et kaupa saab vajaduse korral asjaomase ajavahemiku jooksul identifitseerida ja et selliste raamatupidamisdokumentide või arvestuskannete põhjal on võimalik protseduuri kontrollida. Punkti d kohaselt peab kõiki kauba olukorra reguleerimiseks vajalikke formaalsusi olema võimalik täita ja punktis f on sätestatud tingimus, mille kohaselt „majanduslike tingimuste kontroll“ ei ole vajalik. Kuigi need sätted käsitlevad menetlusküsimusi, ei puuduta nad seda, mil viisil tuleks need tingimused täita või tõendid esitada, vaid näevad pigem ette tagasiulatava mõjuga loa andmise tingimused.

36. Punktis e on sätestatud tingimus, et taotlejale ei ole antud tagasiulatava mõjuga luba kolme aasta jooksul alates taotluse vastuvõtmisest, punktiga g jäetakse välja taotlused, mis on seotud ladustamiskohtade pidamisega kauba tolliladustamiseks ja punktis h nähakse sama liiki toimingut ja kaupa puudutavate taotluste jaoks ette kolmeaastane piirang.

37. Minu hinnangul on kõik need tingimused täielikult või peamiselt materiaalõiguslikud tingimused.

2. Artikli 211 lõike 2 koht liidu tolliseadustiku struktuuris

38. Artikkel 211 paikneb liidu tolliseadustiku VII jaotise „Eriprotseduurid“ 1. peatükis „Üldsätted“. 1. peatükki kuuluvad liidu tolliseadustiku artiklid 210–225.

39. Sätete järjestus 1. peatükis on üldiselt selline, kus ühele või kahele täielikult või peamiselt materiaalõiguslikule sättele, mis puudutavad vastavalt loa andmist (artikkel 211), eriprotseduuri lõpetamist (artikkel 215) või kauba liikumist (artikkel 219) ja tavalisi käitlemistiminguid (artikkel 220), järgneb artikkel pealkirjaga „Volituste delegeerimine“, milles antakse komisjonile õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada nende eeskirjade teatud mitteolemuslikke osi (artiklid 212, 216 ja 221), ja artikkel pealkirjaga „Rakendamislubituste andmine“ (artiklid 213, 217 ja 222), milles antakse komisjonile juhis „määrata rakendusaktidega kindlaks menetluseeskirjad“, mis puudutavad osa neist materiaalõigusnormidest.¹⁸

40. Seega ei leia ma, et liidu tolliseadustiku ülesehitus räägiks selle kasuks, et artikli 211 lõiget 2 tuleb käsitada menetlusnormina. Vastupidi, artikli 211 lõige 2 asub VII jaotise 1. peatükis seal, kust võiks eeldada, et seal paiknevad materiaalõigus-, mitte menetlusnormid.

¹⁸ Artiklile 210, mis puudutab eriprotseduuride reguleerimisala, artiklile 214, millega reguleeritakse arvestuse pidamise nõudeid, ega artiklile 218, mis puudutab õiguste ja kohustuste üleminekut, ei järgne konkreetseid artikleid, milles antakse komisjonile õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte või millega nõutakse, et ta määraks kindlaks menetluseeskirjad.

C. Kas artikli 211 lõiget 2 võib sellegipoolest kohaldada tagasiulatuvalt?

41. Liidu materiaalõigusnorme võib tõlgendada erandlikult enne nende jõustumist tekkinud olukordadele kohalduvatena, ja nimelt niivõrd, kui võrd selline mõju võib tuleneda nende sõnastusest, eesmärgist või ülesehitusest.¹⁹

42. Kohtuotsuses Beemsterboer Coldstore Service leidis Euroopa Kohus sellega seoses, et materiaalõigusnormi uut, muudetud sõnastust võib kohaldada olukordadele, mis on tekkinud enne selle jõustumist, sest sellel uuel tekstil on „sisuliselt tõlgendav iseloom“.²⁰ Selles kohtuasjas kehtestati asjasse puutuva õigusnormi muudetud redaktsioon eesmärgiga parandada õiguskindlust ja uus tekst tugevdas asjasse puutuvate ettevõtjate õiguspärase ootuse kaitset, mistõttu ei takistanud ei õiguskindluse ega õiguspärase ootuse põhimõtte muudetud redaktsiooni kohaldamist enne selle jõustumist tekkinud olukordadele.²¹

43. Seevastu liidu tolliseadustiku artikli 221 lõikega 2 kehtestatakse varasema õigusega võrreldes sisulised muudatused. Kui ühenduse tolliseadustiku rakendusmääruse artiklis 294 kasutati sõnastust, mille kohaselt toll „võib välja anda tagasiulatuva loa“, on liidu tolliseadustiku artikli 221 lõikes 2 öeldud, et toll „annab tagasiulatuva mõjuga loa“, kui on täidetud kõik seejärel loetletud tingimused (mis on täielikult või peamiselt materiaalõiguslikku laadi). Selgelt ei ole tegemist pelgalt tõlgendusliku muudatusega.

44. Ma ei ole preambulist ega akti ettevalmistavatest materjalidest leidnud ühtegi viidet sellele, et kavandati liidu tolliseadustiku artikli 211 lõike 2 tagasiulatuvat kohaldamist.

45. Samuti rõhutan, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimus puudutab seda, kas lõppkasutusprotseduuri eeskirju võib kohaldada tagasiulatuvalt. Lõppkasutusprotseduuri luba on võimalik anda üksnes teatud tingimustel ja seega on selle protseduuri puhul tegemist erandiga üldistest tollieeskirjadest. Seega tuleks seda protseduuri reguleerivaid eeskirju tõlgendada kitsalt.²² Tagasiulatuva mõjuga loa andmise puhul liidu tolliseadustiku artikli 211 lõike 2 ja delegeeritud määruse artikli 172 lõike 1 kohaselt on samuti tegemist erandiga loa andmise üldreeglile, mis eeldab konkreetsete tingimuste täitmist. Tagasiulatuva mõjuga loa andmine alates kuupäevast, mil eelmine luba muutus kehtetuks, vastavalt liidu tolliseadustiku artikli 211 lõike 2 punktile h ja delegeeritud määruse artikli 172 lõikele 3 on järjekordne erand tagasiulatuva mõjuga lubade üldeeskirjadest, mis eeldab veel täiendavate tingimuste täitmist. Nende eeskirjade *ratione temporis* kohaldamise laiendav tõlgendamine ei näi seetõttu olevat õigustatud.

D. Teine ja kolmas küsimus

46. Eraldi tingimus menetlusnormide kohaldamiseks nende jõustumise eelsele faktilisele olukorrale on see, et see kohtuasi on nende menetlusnormide jõustumise ajal „menetluses“. Esimesele küsimusele antav vastus muudab eelotsusetaotluse esitanud kohtu teise ja kolmanda küsimuse hüpoteetiliseks. Seega ei ole vaja vastata küsimusele, kas kohtuasi oli „menetluses“ ajal, mil liidu tolliseadustiku artikli 211 lõige 2 muutus kohaldatavaks (1. mail 2016).

¹⁹ 9. märtsi 2006. aasta kohtuotsus Beemsterboer Coldstore Services (C-293/04, EU:C:2006:162, punkt 21).

²⁰ *Idem*, punktid 22 ja 23.

²¹ *Idem*, punktid 25 ja 26.

²² Vt analoogia alusel 11. novembri 1999. aasta kohtuotsus Söhl & Söhlke (C-48/98, EU:C:1999:548, punkt 52), 29. juuli 2010. aasta kohtuotsus Isaac International (C-371/09, EU:C:2010:458, punkt 42) ja 14. jaanuari 2010. aasta kohtuotsus Terex Equipment jt (C-430/08 ja C-431/08, EU:C:2010:15, punkt 42).

IV. Ettepanek

47. Seega teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata eelotsusetaotluse esitanud kohtu esimesele kolmele küsimusele järgmiselt:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määruse (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik, artikli 211 lõige 2 kui materiaalõigusnorm on kohaldatav ainult sellistele taotlustele, mille puhul algaks tagasiulatuva mõjuga loa kehtivusaeg 1. maist 2016.